

ת"ד 2031/06/15 - מדינת ישראל נגד ליאן בראבו

בית משפט השלום לתעבורה באילת

ת"ד 2031-06-15 מדינת ישראל נ' בראבו

27 ספטמבר 2017
ז' תשרי תשע"ח

בפני כב' השופט גל שלמה טייב
המאשימה: מדינת ישראל
נגד
הנאשמת: ליאן בראבו

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד דרור שטורק

הנאשמת וב"כ עו"ד איתן סטולר

[פרוטוקול הושמט]

גזר דין

כתב האישום והשתלשלות ההליכים

1. לאחר שהחלה שמיעת הראיות בתיק הורשעה הנאשמת, על פי הודאתה בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר, בעבירות של הפקרה לאחר פגיעה, לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) התשכ"א-1961 (להלן - **פקודת התעבורה**), נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה, נהיגה ברשלנות, לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה וללא פוליסת ביטוח לפי סעיף 2(א) לפקודת הביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

2. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי ביום 20.01.15 בשעה 21:00, נהגה הנאשמת ברכב מסוג סובארו ברחוב ששת הימים באילת, זאת כשהיא בלתי מורשת לנהיגה. הנאשמת נהגה ברשלנות, בכך שהסיטה את מבטה לעבר חגורת הבטיחות ברכבה ובשל כך לא הסתכלה על הנעשה בכביש לפנייה. הרכב פגע עם הפינה הקדמית ימנית בהולכת הרגל, ק' ג', שחצתה את הכביש משמאל לימין, כיוון נסיעתה של הנאשמת. כתוצאה מהתאונה נפגעה הולכת הרגל באורח קל והופלה על הכביש במקום. בהמשך פונתה לקבלת טיפול בבית החולים ושחררה לאחר בדיקות.

מיד לאחר התאונה הנאשמת שהיה עליה לדעת כי בתאונה נפגעה הולכת רגל המשיכה בנסיעה רצופה ברכבה

וברחה מהמקום, מבלי לעצור במקום התאונה כדי לעמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה. הנאשמת המשיכה בנסיעה והחנתה את רכבה ברחוב נחל זרחן.

הנאשמת הסגירה עצמה למשטרה כשעה וחצי לאחר קרות התאונה.

3. במסגרת ההסדר אליו הגיעו הצדדים הוצג טווח ענישה במסגרתו המאשימה תעתור למאסר בפועל למשך 12 חודשים בעוד ההגנה תעתור לעונש מאסר של 6 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות בכפוף לחוות דעת הממונה. עוד סוכם כי יוטל על הנאשמת מאסר מותנה לשיקול דעת בית המשפט והנאשמת בהסכמה תפצה את הנפגעת בסך של 10,000 ₪. באשר לעונש הפסילה, הצדדים יטענו באופן חופשי. בהסכמת הצדדים הופנתה הנאשמת לקבלת תסקיר שירות מבחן ולממונה על עבודות שירות, כשהמאשימה אינה מתחייבת להמלצות האמורות בתסקיר ובחוות דעת הממונה.

תסקירי שירות מבחן

4. בעניינה של הנאשמת הוגשו 3 תסקירים. מהתסקירים עולה כי הנאשמת רווקה העובדת כעצמאית בניהול משפחתון, סיימה 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות. הנאשמת התגיסה לצבא ושירתה שירות צבאי מלא. הנאשמת נפרדה מבן זוגה לאחר 8 שנים והפרידה נחוותה כקשה מאוד. הנאשמת יתומה מאב ואם, אותם איבדה בגיל צעיר יחסית, שהוביל למשבר אישי שאף השפיע על מצבה הפיזי והנפשי. לנאשמת שני אחים גדולים ממנה, אשר מערכת היחסים ביניהם מורכבת, זאת גם בשים לב לכך כי הוריה הורישו את ביתם ואת כל הונם רק לה. חיכוכים אלה אף הסלימו עד כדי איומים והסגת גבול. לדברי הנאשמת, לא נותר לה דבר מהירושה והכספים נוצלו לצרכיה האישיים.

5. באשר לעבירה, לקחה הנאשמת אחריות באופן חלקי. לדבריה, רכשה את הרכב מתוך מטרה שחברה שלה תסיע אותה, שכן לא מחזיקה ברישיון נהיגה. ביום האירוע, התכוונה לנסוע נסיעה קצרה ברכב על מנת שלא ייגרם לרכב נזק בשל אי שימוש בו. לטענתה שמעה רעש אך לא הבינה את מקורו ולא התייחסה אליו. בסיום הנסיעה החנתה את הרכב וחזרה לביתה במונית ואז הבחינה באמבולנס במקום, שהוביל אותה לחשוב כי מקור הרעש אותו שמעה קודם לכן הוא פגיעה בהולכת הרגל. הנאשמת הדגישה כי בזמן האירוע לא ידעה על הפגיעה ולא הפקירה במכוון את הולכת הרגל.

הנאשמת הביעה צער על מעשיה ורצון לפצות את הנפגעת כשהיא מעוניינת לדרוש בשלומה ולהתנצל על שארע. לטענתה, בעקבות האירוע סבלה ממשבשות אובדניות, בשל ייסורי המצפון על מעשיה, דכאון והלקאה עצמית וכי אין בכוונתה להוציא רישיון נהיגה כשמאז האירוע, בכל נסיעה ברכב כנוסעת היא נסערת וחוששת מאוד.

6. שירות המבחן התרשם מבחורה צעירה המנהלת אורח חיים נורמטיבי ובעלת שאיפות נורמטיביות, לצד יציבות תעסוקתית. הנאשמת איבדה את הוריה ואין לה כל תמיכה משפחתית. עוד עמד שירות המבחן על כך שהנאשמת נעדרת עבר פלילי, מגלה אמפתיה לנפגעת, מבינה את חומרת מעשיה וההשלכות הנובעות מהן ולוקחת אחריות על המעשה.

מנגד עמד שירות המבחן על גורמי הסיכון בעניינה של הנאשמת ובכללם היותה בחורה צעירה שטרם

גיבשה זהותה ונוטה לסמוך על אחרים עם קושי להציג עמדה אסרטיבית ובוגרת. עוד התרשם שירות המבחן מקושי בוויסות דחפים.

במכלול הנתונים התרשם שירות המבחן כי הסיכון הנשקף מהנאשמת לביצוע עבירות דומות נמוך.

נוכח התרשמות שירות המבחן כי החרטה אותה הביעה הנאשמת כנה ורצונה להביע צער בפני הנפגעת, יש מקום לשלבה בהליך של "צדק מאחה".

8. בתסקירו המשלים דיווח שירות המבחן כי על אף שהנאשמת נמצאה מתאימה, לא התייצבה לפגישות שנקבעו לה ולהתרשמותם הנאשמת אינה בשלה ומחויבת לתהליך. בשים לב לאמור, סבר שירות המבחן כי הנאשמת לא תוכל לעמוד בתנאי הטיפול על אף הצורך בכך ועל כן נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית בעניינה. באשר לעונש הראוי המליץ שירות המבחן על הטלת עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, לצד מאסר מותנה והטלת פיצוי כספי תוך הדגשה כי לאור מאפייניה, גילה הצעיר ובהעדר תמיכה משפחתית להימנע מעונש מאסר שעלול להביא לרגרסיה בתפקודה וקושי בשיקום חייה.

9. על אף האמור בתסקיר המשלים הופנתה הנאשמת בשלישית לשירות המבחן לאור הצהרתה, בדיון, באמצעות בא כוחה, כי מבקשת לשתף פעולה בכל הליך טיפולי שיוצע לה ולהגיע לכל המפגשים.

במסגרת התסקיר המשלים דווח כי הנאשמת הגיעה לפגישה שנקבעה עמה, תיארה את העבירה ואת שהתרחש לאחר מכן וכן את התחושות שליוו אותה מאז ועד היום. שירות המבחן תיאר כי הנאשמת חשה תחושת התייסרות עמוקה ואוטנטית באשר לפגיעה בנפגעת, ביקשה לפגוש אותה, לבקש את סליחתה, לפצותה ולפעול בכל דרך על מנת לאחות את הפגיעות שנגרמו לה. הליך הצדק המאחה לא יצא לפועל, בשל גורמים שאינם תלויים בנאשמת.

הנאשמת הביעה מוטיבציה מילולית להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן, אולם התקשתה להצביע על הקשיים והצורך המצדיק טיפול שכזה. להתרשמות שירות המבחן מדובר במוטיבציה חיצונית המונעת מהחשש מההליכים המשפטיים. לפיכך ובשים לב לקושי אותו תיאר שירות המבחן, בתסקירו הקודם, באשר לאפשרות התגייסות הנאשמת להליך טיפולי, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית. לצד זאת חזר שירות המבחן על ההמלצה העונשית כפי שהובאה בתסקיר הקודם.

10. הממונה על עבודות השירות מצה את הנאשמת מתאימה לביצוע עונש מאסר בדרך זו.

טיעוני הצדדים לעונש

11. ב"כ המאשימה הגיש טיעוניו לעונש בכתב (ת/15) והוסיף טיעונים בעל פה. במסגרת הטיעונים עמד ב"כ המאשימה על נסיבות ביצוע העבירה, כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן. ב"כ המאשימה טען כי מתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין מאסר בפועל בין 8 חודשים ועד ל-24 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית, הכוללת מאסר מותנה פסילה שנעה בין 4 שנות פסילה ל-6 שנות פסילה ופיצוי הולם לנפגעת (בטיעונים נפלה טעות קולמוס ובטעות נכתב, המנוחה - הערה שלי ג.ש.ט).

עמוד 3

ב"כ המאשימה עמד על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיה של הנאשמת ובהם שלמות גופו של אדם ובטחון הציבור, עזרה הדדית, סולידריות חברתית ומוסרית, פגיעה בשלטון החוק והסדר הציבורי. לדברי המאשימה הפגיעה בערכים היתה ברף העליון, שכן הנאשמת פגעה בנפגעת תוך שהיא נוהגת ברכב כשמעולם לא הוציאה רישיון נהיגה. עוד הוסיפה המאשימה כי מעל מעשיה של המתלוננת מתנוסס דגל שחור, שכן התנהגותה נוגדת כל מוסר אנושי ובשל כך מחייבת ענישה מחמירה.

ב"כ המאשימה עמד על נסיבות ביצוע העבירות והדגיש כי הסיבה לביצוען של העבירות הוא ניסיונה של הנאשמת להתחמק משלטונות החוק. עוד עמד ב"כ המאשימה על הנזק הפוטנציאלי שעלול היה להיגרם לנפגעת העבירה, שעה שהופקרה וכן ובשים לב להיות הנאשמת בלתי מורשת לנהיגה לאפשרות לפגיעה בהולכי רגל רבים, מבלי שיש ביכולתה להתמודד עם מצב חירום שכזה.

12. ב"כ המאשימה עמד אף על הנסיבות שאינן קשורות בעבירה ובעניין זה הדגיש את הרישום התעבורתי הקודם של הנאשמת בעבירה דומה של נהיגה על ידי בלתי מורשת. לדברי ב"כ המאשימה, לא היה בהרשעה זו והעונש שהוטל בגינה כדי להרתיע את הנאשמת וזו חזרה לסורה, עובדה שיש בה, לצד העבירות הנוספות אותן ביצעה במקרה זה כדי ללמד כי אינה יראת חוק.

13. באשר לעולה מתסקיר שירות המבחן הדגיש ב"כ המאשימה, כי על אף ההזדמנויות שניתנו לה לבחון אפיקים שיקומיים, הנאשמת לא ניצלה זאת ולא שיתפה פעולה עם שירות המבחן, כעולה מחוסר הבשלות והעדר המוטיבציה שהפגינה.

ב"כ המאשימה הדגיש כי גם שירות המבחן סבור כי יש להטיל על הנאשמת עונש מוחשי. באשר לעונש הספציפי טען ב"כ המאשימה כי המלצת שירות המבחן היא אך בגדר המלצה, כשירות המבחן אמון על שיקומה של הנאשמת בעוד שעל בית המשפט לשקול שיקולי ענישה נוספים.

ב"כ המאשימה הדגיש כי יש ליתן לאינטרס הציבורי את הבכורה ועל אף העובדה כי הנאשמת נעדרת עבר פלילי והודתה בביצוע העבירות אין בכך ואף לא בנסיבותיה האישיות כדי להטות את הכף לטובתה ויש להטיל עונש בו לגמול ולהרתעה משקל הבכורה. ב"כ המאשימה תמך טיעונו בפסיקה המבקשת להחמיר בענישה ביחס לעבירות דומות.

14. ב"כ הנאשמת אף הוא הגיש טיעונו בכתב (2/נ) והוסיף דברים בעל פה. בפתח טיעונו, הביא ב"כ המאשימה ציטוטים מן המקורות באשר לאהבת היתום הגר, נוכח העובדה כי הנאשמת איבדה את שני הוריה ונמצאת בהליכי גיור. ב"כ הנאשמת עמד על נסיבות ביצוע העבירה אשר לטענתו התרחשו בשל חוסר תשומת לב רגעי של הנאשמת, כשגם הנפגעת חוצה את הכביש, דרך אי תנועה ומשוחחת בטלפון ועל כן אף היא לוקה בחוסר תשומת לב לנעשה בכביש. ב"כ הנאשמת הוסיף וטען כי מיד עם הגעתה לבית קרובת המשפחה, התקשרו לשוטר, ידיד המשפחה שהורה להם להגיע מיידית לתחנת המשטרה וכך עשתה.

ב"כ הנאשמת הדגיש כי באשר לערכים המוגנים העומדים בבסיס עבירת ההפקרה הרי שהעובדה כי אמבולנס הגיע למקום מידית והנאשמת הסגירה עצמה למשטרה מלמדים על כך כי הפגיעה בערך החברתי של מתן עזרה הדדית נמוכה.

15. ב"כ הנאשמת עמד על נסיבותיה של הנאשמת והדגיש כי עניינה נופל לגדר אותם מקרים שבהם נאשמים פועלים, כפי שפעלה הנאשמת, מתוך לחץ וקושי בהתמודדות. עוד עמד ב"כ הנאשמת על הנסיבות השונות שעל המאשימה לבחון בעת העמדה לדין בגין עבירת ההפקרה, כעולה מהנחיית פרקליט המדינה ושיש בהן כדי להחמיר את הענישה. לדברי ב"כ הנאשמת העדר התקיימותן של אותם נסיבות בעניינה של הנאשמת מצדיק הקלה בעונש. כך למשל עמד ב"כ הנאשמת על העובדה כי ההפקרה היתה במקום מרכזי בעיר אילת, כוחות ההצלה והסיוע היו במרחק קצר יחסית ממקום הפגיעה, תוצאות הפגיעה קלות, הנאשמת לא הביעה אדישות למעשיה אלא כמעט מיד ניגשה למשטרה והביעה חרטה, הנאשמת לא פעלה להסתרת ראיות ואף לא היתה אשמה בתאונה.

ב"כ הנאשמת הגיש מכתב מאת הרב המלווה את הנאשמת בהליכי הגיור (נ/3) וכן מכתבי הערכה מהורים לילדים שהנאשמת מטפלת בהם (נ/4).

16. הנאשמת הביעה התנצלות על כל מה שהיה. לדבריה התנהגותה לא היתה נכונה והיא מודעת לכך. עוד טענה כי שיקול דעתה היה שגוי, כבר מעצם הנהיגה ברכב ועוד קודם להפקרה. הנאשמת הדגישה כי מטרת הנסיעה לא היתה לצורך טיול או הנאה ועל אף שאין לכך הצדקה ביקשה להתחשב בכך שבהעדר תמיכה משפחתית לא היה מי שסייע לה אף בעניין זה של השמשת הרכב.

הנאשמת ביקשה להדגיש את העובדה כי סיימה שירות צבאי וכיום מגלה אחריות בחייה, שעה שמטפלת בתינוקות במשפחתון אותו היא מפעילה.

דין והכרעה

היחס בין הסדר הכולל טווח ענישה לבין תיקון 113

17. בעקבות תיקון 113 לחוק העונשין, עלתה לא אחת לדיון השאלה האם במקרה בו הצדדים מציגים טווח ענישה, נדרש בית המשפט לקבוע מתחם ענישה, בהתאם לתיקון 113 או שמא עליו לבחון רק את סבירותו של ההסדר ובהתאם לכך להכריע.

18. בית המשפט העליון הכריע בסוגיה זו, בקובעו כי ההסדר המוצע בין הצדדים אינו פוטר את בית המשפט מן החובה הקבועה בתיקון 113 לבחון את העונש המוסכם על פי המבחנים שנקבעו בחוק.

כך למשל נקבע בע"פ 3856/13 גוני נ' **מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (3.2.2014):

"בפסק דין שניתן לאחרונה בבית משפט זה בע"פ 512/13... נקבע כי קיומו של הסדר טיעון המתייחס לעונשו של הנאשם, בין אם קובע טווח ענישה ובין אם עונש קונקרטי, אינו מבטל את תחולת ההוראות שנקבעו במסגרת התיקון. באותו עניין נקבע כי אין בהסכמת הצדדים לעניין העונש הראוי כדי למנוע מבית המשפט לבחון את העונש המוסכם על פי המבחנים הקבועים בחוק, תוך יישום הוראותיו. בהזדמנות זו אציין כי פסיקה זו מוסכמת גם עליי. עניינו של התיקון הוא בקביעת אמות מידה לגזירת עונשו של נאשם. התיקון אינו מוציא במפורש, לעניין תחולת אמות מידה אלו, מצב בו ערכו הצדדים הסדר טיעון לעניין העונש..." (שם, פסקה 12).

וכן בע"פ 4301/15 **יאשיהו פינטו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)(05.01.16) נאמרו דברים דומים על ידי כבוד השופט מ' מזוז:

"כאמור, אין בית המשפט כבול לעונש או לטווח ענישה שהוסכם בין הצדדים בהסדר טיעון, ועליו להחליט בהתאם לשיקול דעתו אם לכבד הסכמות אלה אם לאו. זאת, בהתחשב עם סבירות ההקלות שניתנו לנאשם בהסדר הטיעון והשיקולים שעמדו ביסוד הקלות אלה, מבחינת התאמתם לאינטרס הציבורי ולקידום תכליות המשפט הפלילי. כיוון שכך, ראוי ומחויב - לפחות במקרים בהם סבירות הסדר הטיעון אינה ברורה על פניה - כי בית המשפט יבחן את מתחם העונש ההולם, אלמלא ההסדר, לעבירות ולמעשים מושא הסדר הטיעון, על מנת שיוכל לשיקול את סבירות העונש המוסכם אל מול העונש שהיה מתחייב אלמלא הסדר הטיעון (וראו גם: אורן איל-גזל "העונש ההולם לא תמיד יהלום" עורך הדין 70 (אוקטובר 2013))."

ואולם, יש להדגיש כי קיימים קולות נוספים בבית המשפט העליון כפי שעולה גם מהסתייגותו של כבוד השופט מזוז, אשר ציין כי הצורך בקביעת מתחם ענישה הולם, קיים לפחות במקרים בהם סבירות ההסדר אינה ברורה על פניה. (וכן ראו ע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)(04.12.13) פסקה 19 לפסק דינו של כבוד השופט ח' מלצר וכן עמדת כבוד השופט צ' זילברטל ו-י' עמית ע"פ 6799/14 **אופיר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)(16.03.15)).

19. בהתאם לכך אקבע את מתחם הענישה ההולם ולאחר מכן אבחן האם טווח הענישה, אותו הציגו הצדדים עומד במתחם הענישה ההולם על פי מבחני האיזון השונים ולבסוף וככל שאכן כך ימצא, אקבע את העונש המתאים לנאשם בהתחשב במכלול שיקולי הענישה.

מתחם הענישה ההולם

20. עבירת ההפקרה הינה עבירה חמורה. בתי המשפט לא הסתפקו בסיווג עבירה זו כעבירה חמורה וקשה בלבד, אלא אף הדגישו את היותה עבירה "מכוערת".

כב' השופט חשין ברע"פ 3626/01 ויצמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 187, הביע את סלידתו מביצוע עבירה זו וכך אמר:

"עבירת ההפקרה אחרי פגיעה עבירה קשה היא; לא עוד אלא שעבירה היא הפוקדת עצמה עם העבירות שיש בהן כיעור. הנה זה שרוע על הכביש, מתבוסס בדמו, אדם שזה עתה נפגע בתאונה שהנהג היה מעורב בה - אדם שאפשר ניתן לעזור לו, אפשר ניתן להצילו - ותחת אשר יעצור ויושיט עזרה לפגוע, לוחץ הנהג על דוושת ההאצה ובורח מן הזירה למלט נפשו מחיוב בעונשין".

וכן ראה דברי כב' השופט ס' ג'ובראן בע"פ 5729/09 לוי נ' מדינת ישראל (27.04.10):

"הפקרת אדם לאחר תאונה יש בה מימד חמור במיוחד. מימד זה בא לידי ביטוי בפן הבלתי מוסרי אשר מתנוסס מעל מעשה קשה זה. זהו אותו פן אשר מזעזע את הנפש ומעורר את סלידתנו העמוקה. ... מי אשר מפר איסור משפטי-מוסרי זה צריך להיענש ביד קשה, וזאת על מנת להביע את הסלידה העמוקה ממעשיו המכוערים"

הערכים המוגנים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם

21. עבירת ההפקרה נועדה להגן על שורה של ערכים מוגנים ובכללם הבטחת מתן עזרה מיידית לנפגע התאונה, מניעת התחמקות מאחריות לתאונה והקלה על פעולת גורמי אכיפת החוק.

על ערכים אלה עמד בית המשפט העליון בע"פ 5000/08 סומך נ' מ"י (22.03.09) כי:

"מטרתה המרכזית של הנורמה הקבועה בסעיף 64א לפקודת התעבורה היא להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה על-ידי נהג שהיה מעורב בתאונה ונמצא במקום, ולהגן בכך על חייו ועל שלומו הגופני של הנפגע. בד בבד, היא נועדה גם למנוע מנהג מלחמוק מאחריות לתאונה, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה (ע"פ 1977/05 גולה נ' מדינת ישראל; ע"פ 7159/98 מדינת ישראל נ' פלוני, פד"י נג(2) 632, 644 (1999)). העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו". (וכן ראה ע"פ 9628/09 שרעבי נ' מדינת ישראל (01.03.12)).

לצד ערכים מוגנים אלה ניתן למנות את הצורך להגן על ציבור משתמשי הדרך, ביחס ליתר העבירות בהן הורשעה הנאשמת.

22. באשר למידת הפגיעה בערכים המוגנים, זו נבחנת על פי נסיבותיו של כל תיק ותיק ותלויה בהתנהלות הנאשם, לצד נסיבותיה של העבירה. עמד על כך כבוד השופט דרורי בת"פ 33634-09-11 מדינת ישראל נ' לבן (07.03.13) "מצווה בית המשפט לקבוע בכל תיק ותיק, מה היא עוצמת הפגיעה ומהי עוצמת ההפקרה, במיוחד לאור המדרג שנקבע בחוק החדש, כפי שתואר לעיל, וקבע

עונשי מאסר מרביים לשלושת הדרגות (3 שנות מאסר, 7 שנות מאסר ו- 14 שנות מאסר)". עוד קבע בית המשפט כי **"...כפי שראוי, הן לגופו והן כדי להגשים ולבצע את מדיניות בית המשפט העליון, ולהחמיר בענישה במקרים השייכים למדרג הגבוהה של הפקרה לאחר פגיעה....., כך חייב בית המשפט להאזין לקול המחוקק ולקבוע עונש מקל, יחסית, כאשר מצויים אנו במדרג הנמוך של הפקרה".**

23. בעניינה של הנאשמת עוצמת הפגיעה בנפגעת אינה משמעותית. הנפגעת אמנם נפצעה ופונתה לבית החולים, אולם שוחררה לאחר שעברה סדרת בדיקות, כשלא ברור מעובדות כתב האישום מהות הפגיעה ומהתיעוד הרפואי (ת/1) עולה כי לא נגרמו לנפגעת חבלות כלשהן. אף עוצמת ההפקרה, כלשונו של כבוד השופט דרורי אינה גבוהה, כשהנאשמת אמנם עזבה את המקום, אך מיד לאחר מכן זיהתה בזירת האירוע כי למקום הגיעו כוחות ההצלה ואף הסגירה עצמה זמן לא ממושך לאחר מכן. לא נטען כי עזיבת הנאשמת את זירת האירוע החמירה את מצבה של הנפגעת. לצד זאת, מידת הפגיעה מתעצמת בעיקר בשל העובדה כי הנאשמת נהגה ברכב כשהיא בלתי מורשת וברשלנות. לפיכך, אני סבור כי מידת הפגיעה היא בינונית- נמוכה.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה - סעיף 40 ט

24. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש להביא בחשבון את התוצאה שנגרמה לנפגעת כתוצאה מהעבירה ובעיקר את הנזק הפוטנציאלי שעלול היה להיגרם לזלא הגיעו למקום מידית גורמי הצלה. עוד יש להביא בחשבון כי התנהגותה של הנאשמת אשר נהגה ברכב כשהיא בלתי מורשת לנהיגה יכלה לגרום לפגיעה קשה וחמורה של משתמשי דרך נוספים, בוודאי בשים לב לנהיגתה הרשלנית.

עוד יש להביא בחשבון את חלקה המרכזי של הנאשמת בביצוע העבירה. לצד זאת, ומבלי שחלילה הדבר יפחית מחומרת מעשיה של הנאשמת, יש להביא בחשבון את העובדה כי הולכת הרגל חצתה את הכביש, שלא במעבר חציה, כשהיא משוחחת בטלפון ותשומת ליבה מוסחת מהנעשה בכביש ולא בכדי הנאשמת לא הואשמה בגרימת תאונת דרכים.

כמו כן יש להביא בחשבון כי סיבה מרכזית לעזיבת הנאשמת את מקום האירוע היא העובדה כי נהגה ברכב כשהיא בלתי מורשת, כשהחרדה ואיבוד העשתונות נובעים גם בשל כך.

25. בהתאם לסעיף 40יב לחוק העונשין, אני סבור כי יש מקום להביא בחשבון מספר נסיבות נוספות שיש בהן כדי להשפיע על קביעת מתחם העונש ההולם. ראשית, הנאשמת, אמנם נטשה את זירת האירוע ובכך ביצעה את עבירת ההפקרה בשלמותה, אולם הנאשמת היא זו שהסגירה עצמה, תוך זמן קצר לשלטונות החוק, כאשר מיד עם הגיעה לבית קרובת המשפחה, פעלה למול השוטר אבי היניק, כדי לברר כיצד עליה לפעול. הנאשמת אף לא פעלה כדי להעלים ראיות. שנית, האירוע התרחש בעיבורה של עיר, מקום בו שירותי ההצלה נמצאים יחסית בסמוך ולראיה כוחות ההצלה הגיעו למקום תוך זמן קצר ביותר.

מדיניות הענישה הנוהגת

26. בחינת מדיניות הענישה בכלל הקשור לעבירת ההפקרה מלמדת על ענישה מחמירה בה נוקטים בתי

המשפט השונים, התואמת את חומרת העבירה. יחד עם זאת, מנעד הענישה רחב וכולל ענישה בדרך של עבודות שירות ועד עונשי מאסר ממושכים וזאת לצד ענישה נלווית הכוללת עונשי פסילה משמעותיים של מספר שנים. הענישה תלויה בנסיבות ההפקרה, עוצמת הפגיעה, התנהגות הנאשם עובר להפקרה, ועוד גורמים נוספים.

אציין בעניין זה, כי הפסיקה אליה הפנו הצדדים אף היא מצביעה על מדיניות ענישה דומה לזו שעליה הצבעתי.

27. על מדיניות הענישה הנוהגת ניתן ללמוד, בין היתר מפסקי הדין הבאים:

א. רע"פ 8494/10 **תמיר ברמן נ. מדינת ישראל** (25.11.10), נדחתה בקשת רשות הערעור של המבקש שהורשע על פי הודאתו בעבירה של הפקרה לפי סעיף 64א(א), נהיגה ברשלנות וגרימת חבלה של ממש ונדון בבית משפט השלום ל-6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, פסילה בפועל למשך 8 שנים, מאסר על תנאי, פסילה על תנאי וקנס. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה.

ב. עפ"ת (מחוזי תל אביב) 40503-10-13 **פריג נ. מדינת ישראל** (21.11.13), המערער הורשע בעבירה של הפקרה בהתאם לסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה, בכך שהפקיר שתי רוכבות אופניים, אשר נפלו מהאופניים לאחר שפגעו במשאית ונפצעו. בית משפט קמא קבע מתחם ענישה שנע בין עבודות שירות ועד 24 חודשי מאסר והטיל על המערער 4 חודשי עבודות שירות ו-3 שנות פסילה. בית המשפט המחוזי מתערב במתחם הענישה וקובע כי המתחם ברף העליון כולל רכיב מאסר, אך בגבול התחתון אין זה מחייב שיכלול רכיב שכזה. אף באשר לעונש מתערב בית המשפט המחוזי ומבטל את רכיב המאסר, לא לפני שמתייחס לזהירות שיש לנקוט בשליחתו למאסר של מי שעבר עבירת רשלנות. בשל חשיבות הדברים אביא את הדברים כלשונם:

"הטלת עונש מאסר בפועל על מי שהתחייב בדין בעבירת רשלנות בלבד איננה דבר של מה בכך. ההלכה היא, כאשר עסקינן בעבירות של גרם מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז 1977, שאכן יש לפסוק עונשי מאסר, לעתים אף לתקופות המתקרבות לשנה או סביבותיה, אך במישור של עבירות רשלנות, הטלת עונש מאסר בפועל בעבירה של המתה הינה חריג, כך צריך להיות וזו גישתי. מי שאשם בעבירת רשלנות בלבד ולא בעבירת מודעות, שליחתו למאסר כאשר עיקרון קדושת החיים איננו עומד מנגד, צריך להעשות בזהירות, וכך גם באשר לקביעת מתחם הענישה...."

הנני סובר שהמתחם הראוי הינו מתחם ענישה שהגבול העליון שלו הוא בוודאי מאסר, משום שהעונש המקסימלי על פי העבירה הינו שלוש שנות מאסר. בנסיבות המקרה, צריך שיהיה נמוך יותר ובוודאי שהרף הנמוך יכול להיות גם עונש שלא כולל עונש מאסר בפועל כלל ועיקר".

ג. עפ"ת (מחוזי ירושלים) **33696-02-14** מדינת ישראל נ. עגלוני (10.03.14), המשיב (והמערער, שכנגד) הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של הפקרה לאחר פגיעה, לפי סעיף 64א(א) ונהיגה ללא פוליסת ביטוח. בית משפט קמא קבע מתחם ענישה שנע בין עבודות שירות ועד לעונש מאסר של מספר שנים, אולם בשל נסיבותיו של הנאשם ומצבו הרפואי הטיל מאסר מותנה, פסילה למשך 18 חודשים ופסילה על תנאי. בית המשפט המחוזי סבר כי על דרך הכלל הענישה צריכה להיות מחמירה יותר אולם מצא שלא להתערב בגזר הדין בשל מצבו של המשיב.

ד. עפ"ת (מחוזי באר שבע) 18523-07-15 **דאזנאשווילי נ' מדינת ישראל** (18.11.15) (אליו הפנה ב"כ המאשימה) נדחה ערעורו של המערער שהורשע בבית משפט קמא בעבירות של הפקרה לפי סעיף 64א(א), נהיגה ברשלנות וגרימת חבלה והפרת חובה לנהוג על כביש בלבד, בכך שביצע פניית פרסה ועלה על מדשאה סמוכה, חצה אותה ועלה על שביל אופניים, שם פגע בילד בן שבע שיצא מפתח ביתו וגרם לו לשברים בגופו. המערער נדון ל-13 חודשי מאסר בפועל ופסילה בת 5 שנים. בית המשפט המחוזי, כאמור, דחה את הערעור, אם כי ציין כי העונש אינו קל ואף מבוסס על עברו הפלילי, הכולל גם נהיגה ללא רישיון נהיגה.

ה. עפ"ת (מחוזי חיפה) 57273-06-14 **חביש נ' מדינת ישראל** (30.11.14), בית משפט קמא אישר הסדר ולפיו יוטלו על הנאשם 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס 2,500 ₪, פסילה לתקופה של 48 חודשים ופסילה על תנאי, זאת לאחר שהורשע בשורה של עבירות ובהן הפקרה אחר פגיעה, הזזת רכב, אי הגשת עזרה, אי מסירת פרטים ואי הודעה למשטרה, בכך שהיה מעורב בתאונת דרכים כשפגע בהולך רגל לו נגרמו חבלות קשות כשהוא פונה מורדם ומונשם לבית החולים. בית המשפט המחוזי התערב ברכיב הפסילה בלבד והפחית את הפסילה ל-3 שנים.

ו. עפ"ת 44424-01-14 (מחוזי תל אביב) **אלין ביטון נ' מדינת ישראל** (13.02.14), נדחה ערעור המערער שהורשע בעבירות של הפקרה לאחר פגיעה, עזיבת מקום תאונה, נהיגה ברשלנות וגרימת חבלה של ממש, בכך שנהג במהירות מופרזת, תוך שהוא סוטה מנתיב נסיעתו ופוגע בשני רוכבי אופניים וגורם להם לחבלות של ממש שכללו חבלות ראש ושברים שונים. המערער נדון ל-6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, 45 חודשי פסילה, מאסר ופסילה על תנאי, קנס, פיצוי וצו מבחן לשנה.

ז. עפ"ת 413-09-15 (מחוזי חיפה) **המאם נ' מדינת ישראל** (06.12.15), התקבל ערעור המערער שנדון בבית משפט קמא בגין עבירות של נהיגה בלא רישיון נהיגה, נהיגה בקלות ראש, אי האטה ואי מתן אפשרות לחצייה במעבר חצייה והפקרה לאחר פגיעה, בכך שלא הבחין בהולכת רגל שחצתה במעבר חצייה, פגע בה ועזב את המקום מבלי לעמוד על תוצאות התאונה על אף שהבחין במתלוננת שרועה על הרצפה. המתלוננת פונתה לבית החולים ולאחר בדיקות שוחררה. **בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בן 6 חודשים ועד 15 חודשים** ולאור תסקיר חיובי שהוגש בעניינו הטיל 6 חודשי מאסר כשחודשיים מהם לריצוי בפועל והיתרה לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי, פסילה למשך 5 שנים והתחייבות. בית המשפט המחוזי התערב ברכיב המאסר, כך שהעונש כולו ירוצה בעבודות שירות.

וכן ראה ת"פ (מחוזי ירושלים) 425/09 **מדינת ישראל נ. בן רביעה**, ת"ד (תעבורה ירושלים) 6845-03-14 **מדינת ישראל נ. שרביט שובל**.

28. באשר לנהיגה על ידי מי שהוא בלתי מורשה לנהיגה מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת על ענישה מחמירה אף בעבירות אלה, אשר לעיתים חמורות אף ממי שנוהג בזמן פסילה, שכן מדובר במי שמחזיק ב"כלי נשק" בידיו, מבלי לדעת כיצד מתפעלים אותו. משכך בתי המשפט הטילו עונשים מחמירים הכוללים אף לעיתים עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח. ראה למשל עפ"ת (באר שבע) 44591-04-13 **רון חרר נ' מדינת ישראל**, עפ"ת (באר שבע) 33449-06-14 **מדינת ישראל נ' אלעול**, עפ"ת (תל-אביב) 24496-04-15 **פראג' סולימאני נ' מדינת ישראל**, עפ"ת (תל-אביב) 31176-03-13 **מתן דיין נ' מדינת ישראל**, עפ"ת 37490-07-12 **נסר נסראללה נ' מדינת ישראל**, עפת (מרכז) 31341-06-13 **חאג יחיא מוחמד נ' מדינת ישראל**.

29. בשים לב לערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיה של הנאשמת ומידת הפגיעה בהם, בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנוהגת ובהינתן העובדה כי מדובר בשתי עבירות חמורות כשלצידן עבירה שלישית של נהיגה רשלנית אני סבור כי מתחם הענישה ההולם בנסיבות העניין נע בין עונש מאסר משמעותי שיכול וירוצה בדרך של עבודות שירות ועד לעונש של 18 חודשי מאסר בפועל, פסילה בפועל שלא תפחת מ-3 שנות פסילה ויכול אף שתגיע לפסילה של 6 שנים וזאת לצד ענישה מותנית ורכיבים כספיים.

האם טווח הענישה שהוצע על ידי הצדדים עומד במתחם הענישה ההולם

30. כאמור, הצדדים עתרו לטווח ענישה בו המאשימה תעתור לעונש מאסר בן 12 חודשים, בעוד ההגנה תעתור ל-6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות וזאת לצד ענישה מוסכמת באשר למאסר מותנה ופיצוי לנפגעת העבירה.

31. טווח הענישה לו הסכימו הצדדים עומד במתחם הענישה ההולם אותו קבעתי, שכן שני הצדדים עותרים לעונש מאסר מוחשי, כאשר עתירת ההגנה נמצאת קרוב מאוד לרף התחתון של המתחם, בעוד עתירת המאשימה נמצאת מעט מעל אמצעיתו של המתחם.

שיקולים בתוך המתחם - נסיבות אישיות והרתעת היחיד והרבים

32. עתה נותר לקבוע את עונשה הראוי של הנאשמת **בתוככי מתחם הענישה** אותו קבעתי. בקביעתי זו הבאתי בחשבון, בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין את השיקולים הבאים:

א. **עונש מאסר בכליאה יפגע קשות בנאשמת**, וזאת הן בשל גילה הצעיר, המצויה בראשית דרכה בחייה ומתמודדת עם אבדן הוריה בגיל צעיר ועם דרך החיים החדשה בה בחרה (הליך הגיור).

ב. **נטילת האחריות של הנאשמת על מעשיה ומאמציה לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה** - הנאשמת עשתה מאמצים לחזור למוטב, בכך שקיבל אחריות למעשיה (מיד עם תיקון כתב האישום) ורצונה האמיתי לפגוש בנפגעת העבירה, להתנצל בפניה ולתקן את הנזק בדרך של פיצוי משמעותי.

ג. **שיתוף הפעולה של הנאשמת עם רשויות אכיפת החוק** - אמנם הנאשמת נמלטה מזירת התאונה אך לא עשתה פעולות לשיבוש החקירה והסגירה עצמה כשעה וחצי לאחר האירוע, כשעוד קודם לכן יצרה, כמעט מיידית, קשר עם השוטר היניק ודיווחה לו על מעשיה.

ד. מיום 10.7.2012 **תיקון מס' 113** ס"ח תשע"ב מס' 2330 מיום 10.7.2012 עמ' 104 (ה"ח 241) **עברה התעבורתי של הנאשמת** - לנאשמת אין עבר פלילי ועברה התעבורתי כולל הרשעה אחת. ואולם הרשעה זו אף היא בעבירה של נהיגה על ידי בלתי מורשה. הנאשמת הורשה בשנת 2010 בעבירה זו ונראה כי לא למדה את לקחה וחזרה לבצע עבירה דומה, אלא שהפעם נוספה לה עבירה חמורה יותר של הפקרה, לצד עבירות נוספות.

34. בשוקלי את כל השיקולים הצריכים לעניין, תוך מתן דגש לחומרת העבירות ולעברה התעבורתי של הנאשמת ומנגד לנסיבות ביצוע העבירות ונסיבותיה האישיות של הנאשמת, אני סבור כי העונש הראוי לנאשמת צריך שיהיה קרוב לרף הנמוך של המתחם אותו קבעתי, אם כי לא ברף התחתון ממש. בשוקלי האם יש מקום להטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח או להסתפק בענישה מוחשית ומשמעותית, אך לא כזו הכוללת רכיב שכזה, הגעתי למסקנה כי בנסיבותיה של הנאשמת, יהיה זה נכון לנקוט באפשרות השנייה ולהימנע מעונש מאסר ממש. לטעמי, השיקולים לקולא, כפי שהצבעתי עליהם, גוברים על קיומו של עבר תעבורתי דומה של הנאשמת, גם אם לשיקול זה יינתן משקל בעת גזירת העונש.

בהגיעי למסקנה זו, עמדו לנגד עיני מסקנות דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר, פורסם בנובמבר 2015, להלן - ועדת דורנר), אשר קבע כי אין זה נכון לנסות ולקדם ההרתעה באמצעות הרחבת השימוש במאסרים או באמצעות שימוש במאסרים ממושכים יותר, כשענישה בתוך הקהילה יכולה להביא לתוצאות טובות יותר, במקרים מתאימים. עוד עולה מהדו"ח כי יש לערוך הבחנה בין מי שמועד לפורענות וצפוי לחזור על מעשיו לבין כאלה שלא. עוד מלמד הדו"ח כי שימוש יעיל במאסר ככלי למניעת עבירות חייב להבחין בין עבריינים שצפויים לחזור ולבצע עבירות לבין אלו שלא, כשלכך יש להוסיף את האפקט הקרימינוגני של המאסר, לפיו מאסר מאחורי סורג ובריאח מעודד נטייה לעבריינות ומגדיל את הסיכוי שהאסיר יבצע עבירות עם שחרורו.

לטעמי, על אף עברה של הנאשמת בעבירה דומה, ניתן לומר כי אין היא נמנית על אותם אלה שהם בגדר "שור מועד" וצפויים לחזור על מעשיהם. אני סבור כי ההליך המשפטי שהיווה גורם מרתיע באופן משמעותי וההפנמה של הנאשמת, שבאה לידי ביטוי בלקיחת האחריות על מעשיה ורצונה לתקן את הנזק שגרמה, מפחיתים עד מאוד את החשש מפני חזרה שלה על אותם מעשים, כפי שסבר שירות המבחן.

לצד זאת עונש הפסילה צריך שיהיה משמעותי וירחיק את הנאשמת מהכביש לתקופה ארוכה, מה גם שעד היום לא תיקנה את הפגם ולא הוציאה רישיון נהיגה.

35. לפיכך אני גוזר על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. **6 חודשי עבודות שירות.** המועד שהוצע על ידי הממונה על עבודות השירות לתחילת ריצוי עבודות השירות חלף ועל כן יש צורך לקבל מועד חלופי חדש.

הממונה מתבקש לקבוע מועד חדש לביצוע עבודות השירות, בתוך 30 ימים. עם קבלת המועד תינתן החלטה משלימה בלא צורך בקיום דיון.

המזכירות תעביר עותק החלטה זו לממונה על עבודות השירות.

ב. מאסר על תנאי בן 6 חודשים וזאת למשך 3 שנים אם הנאשמת תעבור על עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה ו/או עבירה של הפקרה ו/או נהיגה בזמן פסילה.

ג. פסילה בפועל מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 5 שנים.

בהינתן העובדה כי לנאשמת אין רישיון נהיגה, המזכירות תנפיק אישור הפקדה החל מהיום.

ד. הנני פוסל את הנאשמת מלקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים אם תעברו על עבירה של הפקרה ו/או נהיגה בלא רישיון נהיגה או על אחת העבירות בתוספת הראשונה ו/או השניה.

ה. הנאשמת תשלם להולכת הרגל, הגברת ק' ג', פיצוי בסך 10,000 ₪ וזאת ב-10 תשלומים שוים ורצופים. התשלום הראשון יהיה בתוך 30 ימים ויתרת התשלומים בכל 30 ימים לאחר מכן. התשלום יועבר לגברת ג' על פי הפרטים אותם ימסור ב"כ המאשימה, בהתאם לטופס פרטי נפגע עבירה, תוך 7 ימים במזכירות בית המשפט.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה והודעה היום ז' תשרי תשע"ח, 27/09/2017 במעמד הנוכחים.

גל שלמה טייב, שופט

הוקלדעלידיספירהרשקוביץ